

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til midlertidig Lov om offentligt Tilsyn med visse Virksomheder.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 5241).

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(Rode): Under Henvisning til, at jeg ved Lovforslagets Fremsættelse har gjort Rede for dette Lovforslags tidligere Historie i Rigsdagen, og at mit Partis og min Stilling til Lovforslaget er vel kendt, synes det mig naturligt at vente med at fremsætte yderligere Udtalelser, indtil jeg har hørt, hvilken Opfattelse man fra anden Side og da navnlig fra den højtærede Regerings Side har med Hensyn til Lovforslaget.

Knud Kristensen: Den liberale Samfundsudvikling, som vi fra Venstres Side anser for den bedste, og hvis Kendetegn jo er, at den bygger paa privat Produktion, privat Initiativ, privat Ejendomsret, fri og lige Adgang til Erhverv og fri Konkurrence, og hvor Privatinteressen er den drivende Kraft i Samfundet, denne Samfundsudvikling og denne Samfundsordning trues efter min Opfattelse i vor Tid fra to Sider. Den trues dels fra den Side, som er repræsenteret i det politiske Liv gennem Socialdemokratiet, den saakaldte socialistiske Side, hvis Samfundsopfattelse kendetegnes ved, at den bygger paa Samfundets Overtagelse af Produktionsmidlerne, Samfundsproduktion, fælles Ejendomsret, Prisregulering, og hvis drivende Kraft er Samfundsinteressen. Jeg tror, at det centrale i den nuværende politiske Stilling i Landet er Kampen imellem disse to Opfattelser. Det er en Kamp, en Strid, som ikke træder direkte frem, i hvert Fald ikke altid træder direkte frem paa den Maade, at disse forskellige Opfattelser stilles op imod hinanden her i Rigsdagen, men det er meget mere saaledes, at Forskellen i Opfattelse giver sig Udslag i de forskellige Partiers Stilling til de Lovforslag, som kommer til at foreligge til Behandling, og til mange

andre vigtige Spørgsmaal, som kræver Afgørelse. Jeg skal for at illustrere dette minde om nogle af de mange Stridsspørgsmaal, som har været fremme i den senere Tid, og ved hvis Afgørelse man fra den Side, som hævder Samfundsinitiativets Velsignelser, er gaaet ud fra den Tankegang, at naar Staten, naar Samfundsorganisationen blot griber ind, vil det have denne eller hin velsignelsesrige Virkning, og det vil vise sig, at saa er man i det væsentlige ude over alle de Vanskeligheder, som denne eller hin Situation nu og da frembyder. Jeg skal først nævne et saadant Stridsspørgsmaal fra de senere Tidens politiske Liv som Spørgsmaalet om Centralisation af hele vor Udenrigshandel baade paa det ene og det andet Omraade, hvor det blev fremhævet, hvilken god og lykkelig Løsning af Vanskelighederne det vilde have været, om vi havde lagt det hele over til Samfundet i et Centralkontor. Jeg skal minde om hele den Strid, der har staaet om Importreguleringsspørgsmaalet, om Valutareguleringsspørgsmaalet, hvor man har fremhævet, at hvis Samfundet gennem sine Organer tog Sagen i sin Haand, vilde vi dermed i hvert Fald være naaet et væsentligt Skridt henimod en heldig Løsning af Spørgsmaalet.

Men ikke blot paa disse specielle Omraader, ogsaa i hele vor Lovgivning, i hvert Fald i mange og vigtige Grene af vor Lovgivning, synes det mig, at disse to Opfattelser tørner sammen. Jeg skal f. Eks. nævne vor Sociallovgivning og vor Skattelovgivning. Det er jo ganske naturligt, at de, som hævder, at vi skal have fælles Ejendomsret, at vi skal være fælles om det hele, synes, at man næsten ikke kan gaa vidt nok, naar det drejer sig om Sociallovgivning; det gælder blot om at gaa videre, at give flere Penge ud, at hjælpe mere og mere paa de forskellige sociale Omraader, som der til de forskellige Tider er Tale om. Ligesaa naar der er Tale om vor Skattelovgivning, da hævdes det stadig fra deres Side, som ønsker denne Samfundsudvikling fortsat og ført videre, at vi maa paalægge større og større Skatter; der er næsten ingen Grænse for, hvor store Skatter man fra den Side mener, man kan lægge paa dem i vort Samfund, som har de største Formuer og de største Indkom-